

XVII Congrés de Geògrafs Espanyols Oviedo, del 31 d'octubre al 3 de novembre de 2001

Ester Nasarre Vázquez
Albert Pèlach Mañosa

Universitat Autònoma de Barcelona. Departament de Geografia
08193 Bellaterra (Barcelona). Spain
MariaEster.Nasarre@uab.es
Albert.Pelachs@uab.es

Data de recepció: desembre 2001
Data d'acceptació definitiva: desembre 2001

Resum

Del 31 d'octubre al 3 de novembre de 2001 es va celebrar a Oviedo el XVII Congrés de Geògrafs Espanyols, convocat per l'Associació de Geògrafs Espanyols. Enguany, entorn del lema del congrés «Forma i funció del territori en el nou segle», es dissenyaren tres ponències sobre la dinàmica territorial a partir de la representació de l'espai geogràfic, les funcions del medi natural i el desenvolupament local.

Paraules clau: Associació de Geògrafs Espanyols, dinàmica territorial, cartografia, medi natural, desenvolupament local.

Resumen. *XVII Congreso de Geógrafos Españoles. Oviedo, del 31 de octubre al 3 de noviembre de 2001*

Del 31 de octubre al 3 de noviembre de 2001 se celebró en Oviedo el XVII Congreso de Geógrafos Españoles, convocado por la Asociación de Geógrafos Españoles. Este año, entorno al lema del congreso «Forma y función del territorio en el nuevo siglo», se diseñaron tres ponencias sobre la dinámica territorial: la representación del espacio geográfico, las funciones del medio natural y el desarrollo local.

Palabras clave: Asociación de Geógrafos Españoles, dinámica territorial, cartografía, medio natural, desarrollo local.

Résumé. *XVIIème Congrès des Géographes Espagnoles. Oviedo, du 31 d'octobre au 31 de novembre 2001*

Du 31 d'octobre au 3 novembre a eu à Oviedo le XVIIème Congrès de Géographes Espagnoles, convoqué par l'Association des Géographes Espagnoles. Cette année, autour le titre du congrès «Forme et fonction du territoire dans le nouveau siècle», on a fait trois sessions du travail sur la dynamique territoriale à partir de la représentation de l'espace géographique, les fonctions du milieu naturel et le développement local.

Mots clé: Association des Géographes Espagnoles, dynamique territoriale, cartographie, milieu naturel, développement local.

Abstract. *XVIIth Congress of Spanish Geographers. Oviedo, 31st October to 3rd November 2001*

From 31th October to 3rd November 2001, it took place in Oviedo the XVII Congress of Spanish Geographers, organised by the Association of Spanish Geographers. This year, following the title «Shape and function of territory in the new century», the congress was structured in three blocks: territorial dynamics based on the geographical representation, natural environment functions and local development.

Key words: Association of Spanish Geographers, territorial dynamics, cartography, natural environment, local development.

Del 31 d'octubre al 3 de novembre de 2001 es va celebrar a Oviedo el XVII Congrés de Geògrafs Espanyols, convocat per l'Associació de Geògrafs Espanyols (AGE) amb l'ajut del Departament de Geografia i el Centro de Cooperación y Desarrollo Territorial (CeCodet) de la Universidad de Oviedo. Aquest acte va comptar amb la presència d'Anne Buttimer, presidenta de la Unió Geogràfica Internacional, la qual va fer un balanç de l'estat actual de la geografia i va ressaltar les aportacions realitzades pels geògrafs espanyols al coneixement del món. Cadascuna de les disciplines geogràfiques es tractaren a les tres ponències del congrés, les quals tingueren la dinàmica del territori com a argument principal, a l'empara del títol del congrés: «Forma i funció del territori en el nou segle». De manera complementària, també s'hi tractaren temes més teòrics. A la conferència inaugural, «La geografia espanyola en el segle XX i els seus reptes en el nou segle», Josefina Gómez Mendoza (Universidad Autónoma de Madrid) va explicar els canvis experimentats per la geografia espanyola en els darrers trenta anys del segle XX i va comentar la seva situació actual i l'evolució futura. D'acord amb les seves paraules, la geografia espanyola té en aquests moments grans possibilitats de desenvolupament, però el seu futur es pot veure compromès per la gran dispersió existent dins la pròpia comunitat geogràfica, per la manca de programes conjunts de treballs i per l'escassa difusió de la investigació entre els propis geògrafs i la resta de disciplines científiques. La taula rodona «Interaccions urbano-rurals, realitat i previsions» va donar lloc a un interessant debat entorn del binomi rural/urbà i dels límits entre aquests dos tipus de paisatge, i va posar de manifest l'emergència d'un nou model d'ocupació del territori que s'ha de definir en termes de desconcentració o difusió.

El congrés també va atorgar una gran rellevància a les ocupacions dels geògrafs i les geògrafes, en un intent de donar a conèixer la disciplina i les seves sortides professionals, i per aquesta raó va dedicar dues taules rodones: «L'ofici de geògraf» (activitat complementària celebrada a Gijón el dia 31 d'octubre) i «L'ofici de geògraf, codificació i procés». Els participants van coincidir en la visió integradora i global dels geògrafs com una de les seves grans potencialitats i van detallar una sèrie de propostes per reforçar la competitivitat i la qualitat d'aquests professionals dins del món laboral. La conferència de clau-

sura va servir a Antonio Gil Olcina (Universitat d'Alacant) per tractar un tema de radiant actualitat: «Els desequilibris hídrics territorials a Espanya i les contribucions de la geografia per resoldre'ls». A més d'explicar les causes dels desequilibris hídrics a la península Ibèrica i de fer un breu repàs a l'evolució de la planificació hidràulica a Espanya, va comentar i valorar l'avantprojecte i la figura del Pla Hidrològic Nacional. Un punt i a part mereix la taula rodona que va precedir la conferència de clausura «Mestres de la geografia espanyola i iberoamericana», moderada per Rafael Mata Olmo (Universidad Autónoma de Madrid) i amb Jesús García Fernández (Universidad de Valladolid), Ángel Cabo Alonso (Universidad de Salamanca), Carlos Augusto Figueredo (Universidade Federal de Rio de Janeiro) i Joan Vilà Valentí (Universitat de Barcelona); la qual va permetre a tots els assistents «escoltar la veu de l'experiència» i conèixer de quina geografia o geografies és hereva la nostra disciplina, ja que cadascun dels participants va fer un balanç personal de la seva formació i de la seva carrera com a geògraf.

El gruix temàtic del congrés es canalitzà a partir de les tres ponències presentades, les quals foren seguides d'una exposició de les comunicacions i d'un debat al final, en el qual es tractava el tema de la ponència i les comunicacions presentades. La primera ponència, «Representació de l'espai geogràfic pel seu coneixement, interpretació i gestió», va ser pronunciada per Francisco Quirós Linares (Universidad de Oviedo), qui va fer un repàs il·lustrat dels tipus de representació cartogràfica del segle XIX corresponents a les diferents branques de la geografia i va destacar la importància de la cartografia i del mètode cartogràfic dins la nostra disciplina, no només com a mitjà de desenvolupament de la investigació, sinó també com a instrument d'identificació professional. L'exposició d'aquesta ponència va anar a càrrec de José Ojeda Zújar (Universidad de Sevilla), que sintetitzà dinou comunicacions centrades en tres grans blocs temàtics: els aspectes metodològics de la representació de l'espai geogràfic, l'ús dels SIG com a instruments de gestió i planificació i l'estudi de les idees i els mètodes utilitzats per la cartografia en la seva evolució històrica.

La segona ponència, titulada «Funcions del medi físic en la dinàmica territorial», va ser exposada per Guillermo Meaza Rodríguez (Universidad del País Vasco), el qual va descriure la situació actual i les línies d'investigació desenvolupades en el conjunt i en les diferents branques de la geografia física a Espanya i va incidir en la necessitat d'estudiar el medi físic tenint en compte les activitats desenvolupades per les diferents societats sobre el territori. Guillermo Meaza va defensar aquest argument des de totes les branques de la geografia física i el va il·lustrar amb alguns exemples pràctics des de la biogeografia. Miguel Ángel Luengo Ugidos (Universidad de Salamanca) va ser l'encarregat de fer l'exposició de vint-i-vuit comunicacions de variada temàtica (biogeografia, climatologia, geomorfologia, hidrogeografia, etc.), tot destacant el predomini de les comunicacions centrades en la biogeografia, en petits àmbits

territorials i en l'elaboració de mapes o en el treball de camp com a metodologia de treball.

L'última ponència del congrés va ser la realitzada per Francisco Rodríguez Martínez (Universidad de Granada) sota el títol «Desenvolupament territorial i local. Aportacions des de la geografia». L'autor va analitzar la relació existent entre geografia i desenvolupament en un moment en què es torna a revaloritzar el territori com a factor indispensable de desenvolupament. De la mateixa manera, també va explicar les potencialitats de la geografia davant el desenvolupament territorial i local i va repassar les aportacions realitzades pels geògrafs espanyols en relació amb aquesta temàtica. Fermín Rodríguez Gutiérrez (Universidad de Oviedo) va presentar les setanta comunicacions rebudes en aquesta ponència a partir d'una anàlisi de les reflexions teòriques, el paper de les institucions, la planificació estratègica, els indicadors i les noves dimensions per al desenvolupament local, així com també el turisme com a activitat valoritzadora del territori i de desenvolupament local.

Durant el congrés, va tenir lloc l'assemblea de l'AGE, així com també la realització de diferents actes paral·lels que van incloure la presentació d'una exposició sobre revistes digitals, «Les revistes geogràfiques digitals», i una excursió guiada a la ciutat d'Oviedo. A més, el darrer dia del congrés es van organitzar tres excursions a diferents punts del principat d'Astúries per conèixer la seva geografia, ja fos urbana («Excursió a la ciutat Astur») o més física i humana («Excursió a l'occident d'Astúries» i «Excursió a l'orient d'Astúries»).